

## *Rushton Hiyalin Cisimli Odontogen Kist; bir vaka bildirisi*

Melih TAHSİNOĞLU (\*), Kemal YÜCE (\*\*), ve Sedat ÇÖLOĞLU (\*\*\*)

Çene kistlerindeki hiyalin cisimleri 1918 de DEWEY (3) nitelemiş ve bunların yeni kapillerlerin hiyalin degenerasyonu sonucunda oluştuğunu ileri sürmüştür.

1955 te RUSHTON (6), sonradan kendi adını alan hiyalin cisimlerin morfolojik özelliklerini tanımlamıştır. Histokimyasal olarak hiyalin cisimlerle «Gottlieb'in tanımladığı sekonder kutikula» arasındaki benzerlik üzerinde durmuştur. Kendi vakalarının birindeki gömük dişin sekonder mine kutikulası ile kistteki hiyalin cisimlerin değişik boyalara karşı benzer reaksiyonlar verdiğini bildirmiştir.

1960 ta MEDAK ve WEINMANN (5), pamuk lifleri ile hiyalin cisimlerin benzerliği üzerinde durmuşlar ve hiyalin cisimlerin sellüloz yapısında olduğunu belirtmişlerdir. Bu görüş ilgi çekmemiştir.

1961 de SHEAR (8), histokimyasal olarak keratin ve keratohiyalin açısından konuyu incelemiş, hiyalin cisimlerin keratinle ilgili olmadıklarını görmüştür.

1962 de WERTHEIMER ve ark. (9), dental kutikula ile radiküler kistlerdeki hiyalin cisimlerin çeşitli boyalara karşı aynı reaksiyonu

---

İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi

(\*), Patoloji kürsü profesörü

(\*\*), Diş-Çene Hastalıkları ve Cerrahi kürsüsü doçenti

(\*\*\*), Patoloji kürsüsü asistanı

verdiğini görmüşler, her iki maddenin odontogenesisteki epitelle ilgili ve benzer yapıda olduğunu ileri sürmüşlerdir. Hiyalin cisimlerle keratin bazı boyalarla benzer, bazılarıyla da farklı olarak boyanmıştır.

1965 te BOUYSSOU ve GUILHEM (1), histokimyasal olarak hiyalin cisimlerin hemoglobün gibi reaksiyon verdiklerini, bu cisimlerin epitel proliferasyonu ile tıkanmış trombotik variköz venalar olduklarını belirtmişlerdir. Hiyalin cisimlerin hemoglobünle benzerliğini ortaya koyarak, konuya yeni bir yön vermişlerdir.

1967 de DENT ve WERTHEIMER (2), hiyalin cisimlerin birçok hemoglobün ve demir boylarıyla boyandığını, fakat bu boyların hemoglobün için spesifik olmadığını, bu bakımdan hiyalin cisimlerin kesinlikle hemoglobün sayılması olanağının bulunmadığını bildirmişlerdir.

1968 de SEDANO ve GORLIN (7), eritrositler, degeneratif hemoglobün ürünleri ve hiyalin cisimlerin çeşitli boylarla aynı reaksiyonu vermelerini özel saymamışlar, fakat TPA ile aynı biçimde boyanmalarının spesifik olduğunu belirtmişlerdir. Onlara göre hiyalin cisimler, küçük kapillerlerdeki özellikle eritrositlerden yapıli trombuslardan kaynağını almaktadırlar.

#### V A K A

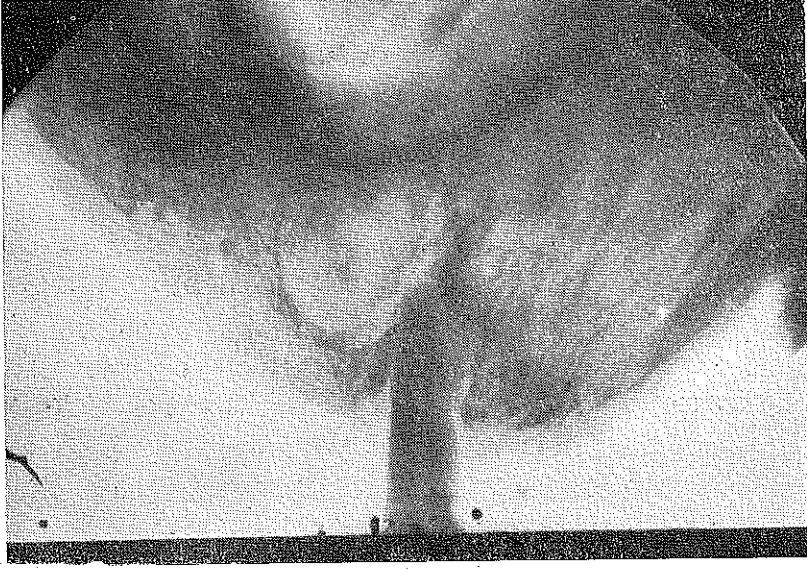
48 yaşında erkek. 5-6 yıldan beri sol üst çenede giderek artan ağrı varmış. Konuşma ve yemek sırasında ağrı artıyormuş. Ağrı, göze ve başın tümüne şimşek çakar gibi yayılıyormuş. İki yıl önce bir özel diş polikliniğine başvurmuş, filim çekilmiş, kist olduğu söylenilmiş ve ameliyat olması salık verilmiş. Korktuğu için o zaman ameliyat olmamış. Ağrıları dayanılmaz derecede arttığı için bize gelmiş.

Intraoral inceleme : Alt çenede eksik dişler var. Üst çenedeki dişler değişik aralıklarla çekilmiş, yalnız iki tarafta kaninler kalmış. 3 numaralı dişin apeksi hizasında belli belirsiz bir şişlik ve hafif duyarlılık artması var. Ağzın açılması, ağız mukozası ve kanalların ağız normal.

Radyografide, sol üst çenede kanine komşu kestane büyüklüğünde, sınırları net, sinüs ile bağlantısı olmayan kistik boşluk görüldü. (Şekil 1)

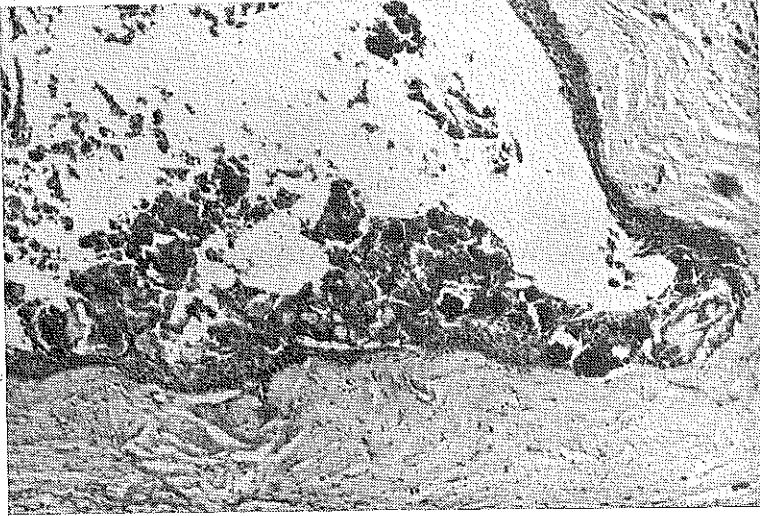
Klinik ve radyolojik bulgulara dayanılarak, sol üst küçük azılardan kaynağını almış «radiküler kist» tanısına varıldı.

3.6.1971 günü lokal ve regional anestezi ile kist total olarak çı-



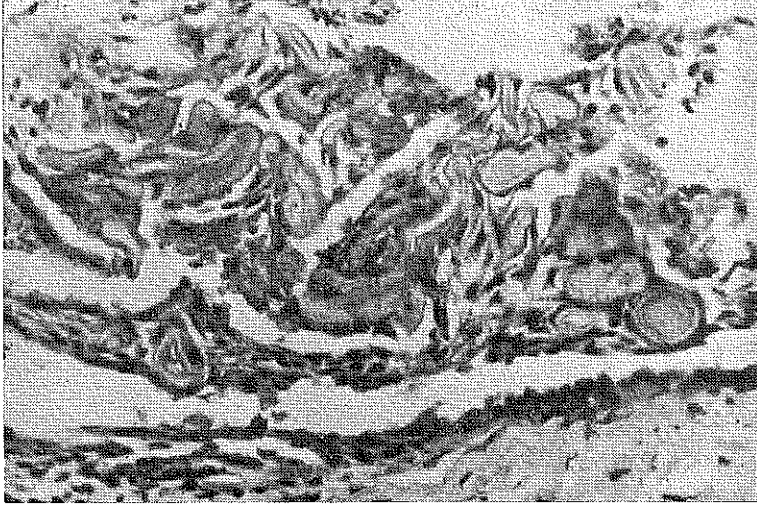
Şekil 1 : Çene radyografisi.

karıldı. Ameliyattan sonraki günlerde yapılan kontrollarda, ağrıların % 80-90 oranında azaldığı hasta tarafından belirtildi. Ameliyat yeri komplikasyonsuz iyileşti.



Şekil 2 : Mikrofoto, Ham. - Eosin, X 25.

Mikroskopi incelemesi : Kistin iç yüzünü çok katlı yassı epitel döşemektedir. Epitel yer yer kalınlaşmış ve lumene doğru plak biçiminde kabarıklıklar yapmıştır. Buralardaki epitel hücreleri arasında parlak eozinofil ve kesin sınırlı bir madde çok sayıda küçük lumenler yapmaktadır. Lumenler oval, dar yarık biçiminde ya da dallanmış durumdadır. Lumenlerin çoğu boştur. Ancak yuvarlakça olan bazı lumenleri granüllü bazofil ya da eozinofil bir madde doldurmaktadır. Kist lumeninde gevşek yapıda amorf bir madde içinde yer yer kireçlenmeler ve kolesterin kristalleri vardır. Kist epitelinin dışında kollagen liflerden zengin bağ dokusu bulunmaktadır. (Şekil 2, 3)



Şekil 3 : Mikrofoto. Hem. - Eosin, X 100

### TARTIŞMA

RUSHTON (6), bütün kistlerin % 4 ünde hiyalin cisimleri görmüştür. WERTHEIMER ve ark. (9), 500 radiküler odontogen kist içinde 13 vakada hiyalin cisimlere rastlamışlardır (% 2,6).

RUSHTON'ın (6) vakaları 38-78 yaşlar arasındaydı, kadınlarda ve erkeklerde aynı orandaydı, her iki çenede görülmüştü.

Hiyalin cisimlerin yapısının anlaşılabilmesi için histokimyasal araştırma metodları kullanılmış ve elde edilen sonuçlara göre değişik görüşler ileri sürülmüştür: Bu cisimlerin damarlarla ilgili (1, 3, 7), sellüloz yapısında olabileceği (5), dental kutikula ve keratinle benzerliği (6, 9), hemoglobine ilgisi (1, 2, 7) üzerinde durulmuştur.

1966 da HODSON (4) spesifik TPA reaksiyonu kullanarak, dental kutikulanın kaynağını kandan aldığını ve denatüre hemoglobinden ya-

pılı olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, hiyalin cisimlerin dental kutikula ve hemoglobin ile benzerliği konularında ayrı olan görüşleri birleştirebilir.

Bu yazımızda tek vaka yayınlamaktayız. Vakamızın yaş, lokalizasyon ve morfolojik özellikleri literatürdekilere uymaktadır. İleride elimizde bu tipteki vakaların artacağını ve o zaman birikmiş vakalar üzerinde toplu bir araştırma yapma olanağını bulabileceğimizi ummaktayız.

### Ö Z E T

48 yaşındaki bir erkekte sol üst çenede 5-6 yıldan beri ağrı veren bir lezyonun klinik ve radyolojik incelenmesinde, küçük azıardan kaynağını almış redüküler kist bulundu. Mikroskopik olarak kist epitelinde Rushton hiyalin cisimleri görüldü. Konu ile ilgili literatür gözden geçirildi.

### S U M M A R Y

In this article, a case of Rushton hyalin bodied odontogenic cyst was reported. The patient was male, and 48 years old. He had pain on the left maxilla of 5-6 years duration. Radiologic examination showed a cystic mass associated with a tooth, which had granular calcification. The lesion is excised and examined microscopically. The bodies in the cyst were of varied morphology, as described by Rushton. There were foci of dystrophic calcification in some areas.

### L İ T E R A T Ü R

- 1 — **Bouyssou, M. ve Guilhem, A.** : Recherches morphologiques et histochemique sur les corps hyalins intraktytiques de Rushton. Bull. Group. Int. Rech. Sc. Stomat. 8 : 81-104, 1965. (Sedano ve Gorlin'den).
- 2 — **Dent, R. J. ve Wertheimer, F. W.** : Hyaline bodies in odontogenic cysts : a histochemical study for hemoglobin. J. Dent. Res. 46 : 629, 1967.
- 3 — **Dewey, K. W.** : Cysts of the dental system. Dent. Cosmos 60 : 555-570, 1918. (Sedano ve Gorlin'den).
- 4 — **Hodson, J. J.** : Origin and nature of the cuticula dentis. Nature 209 : 990-993, 1966. (Sedano ve Gorlin'den).
- 6 — **Rushton, M. A.** : Hyaline bodies in the epithelium of dental cysts. Prof. Roy. Soc. Med. 48 : 407-409, 1955.
- 7 — **Sedano, H. O. ve Gorlin, R. J.J** : Hyaline bodies of Rushton; some histochemical considerations concerning their etiology. Oral. Sur. 26 : 198-201, 1968.
- 8 — **Shear, M.** : The hyaline and granular bodies in dental cysts. Brit. Dent. J. 110 : 301-307, 1961. (Sedano ve Gorlin'den).
- 9 — **Wertheimer, F. W., Fullmer, H. M. ve Hansen, L. S.** : A histochemical study of hyaline bodies in odontogenic cysts and a comparison to the human secondary dental cuticle. Oral Surg. 5 : 1466-1473, 1962.